

Húsz éve halt meg Balázs Béla

Két évtizeddel ezelőtt, 1949. május 17-én halt meg Szeged nagy szülőtte, Balázs Béla.

1884-ben kezdődött élete korának bonyolult tükrévé vált; művészi útjának ívelése pedig minden tollforgató számára példa lehet ma is.

Naplójából, a távol emigrációban írt verseiből, az *Almodó ifjúság* című önéletrajzi regényéből tudjuk, hogy mit jelentett számára a Tisza-parti város levegője, az alföldi emberek, parasztok, munkások, polgárok világa. Szülőföldjéhez való ragaszkodása Balassit, Mikest juttatja eszünkbe:

Repülj szavam, repülj magyar szavam,
Szállj dél felé a Kárpátok fölött
És szépen szólva szállj le a szívekre
Othton a Tisza és a Duna között.
.....
Mert ott születünk mi a Tisza-partján
S ha nekem nem is, neked lesz hazád.
(Repülj szavam)

Pályakezdekésekor a Nyugat köréhez tartozik; Ju-hász Gyula, Kaffka Margit, Lukács György szellemi társa, Kodálynak dalszövegeket, Bartóknak librettót írt. Esztétikai tanulmányain érdeklődik legjobban nyugtalan, kiforratlan világnézete, a művész és a társadalom viszonyának lázas vizsgálata. De polgári nézeteivel is eljut a változások igényléséig, a Tanácsköztársaság ideje alatt a kulturális ügyek egyik irányítója lesz.

Az ellenforradalmi rezsimmel nem köt kompromisszumot, Bécsben majd Berlinben él. A német fővárosban írt filmesztétikai munkái világszerte ismertté teszik nevét, Thomas Mann is barátjának vallja. Berlinben szorosabbá válik kapcsolata a munkásmozgalommal. Hosszú szellemi körforgás után végre megtalálja a kiváló utat: *kommunista* lesz. A harmincas években a moszkvai filmtudományi akadémiára tanára, s csak a felszabadulás után térhet haza. Az első között kap *Kossuth-díjat*, haláláig az általa alapított *Filmtudományi Intézetben* tanít.

Balázs Béla művészi hagyatékában találhatunk ellentmondásos, értékeiben egyenlőtlen műveket, de szavának őszintesége, tudományos megalapozottsága, hatásának intenzitása vitathatatlan. Sajnos, életművének jelentős részét — németül és oroszul írt cikkeit, előadásait — nem ismerjük. Lelkiismeretfurdaló az az érzés, hogy eddig mi, szegediek is igen *mos-tóhan kezeltük emléket*, pedig elsősorban a mi feladatunk lenne megismertetése, elismertetése.

Ezért is javasoljuk: hogy a város név nélküli működő iskolái, művelődési intézményei közül nevezzenek el egyet Balázs Béláról; készítsenek el szobrárt, s állítsák fel méltó helyen: valamint a József Attila Tudományegyetem magyar szakos hallgatóit inspirálják szakdolgozatok, pályázatok írására, s a Tiszát is. legyen gazdája, gondozója az ügynek.

Balázs Béla 20 éve halott. Emlékezzünk rá és ne feledjük:

... Magyar szavam, szegény vándormadár,
Te fészket raksz majd ifjú, új szívekben,
Ha én már régen, régen nem leszek.

Szilágyi János

Ásotthalom bizonyítani akar...

Véradó rekord a községben

Az ásotthalmiakat a rossz hír vette szárnyára mostanában. Sokat röstelkednek a „boszorkány-történetért”, ami hosszú ideig nem kopik le a község neve mellől. Ért-hető hát, ha mindenben bizonyítani akarnak: nem jellemző a községre az elmaradottság, a szellemi sötétség, könnyen megmozdul az emberekben a jó érzés, a humanizmus. S ez jellemzi általában a csöppnyi községben és a hatalmas tanyaterületen élő embereket.

Legutóbb a véradás kínálkozott számukra megfelelő alkalomnak. Két évvel ezelőtt hatvan sorakoztak fel a közégi véradó napon, tavaly már száznyolcvan, most pedig kétszázhuszan adtak vért térítés nélkül.

A szegedi Véradó Állomás vezetője, dr. Gál György adjunktus tartott ismeretterjesztő előadást a jeles nap

előtt, s maga is bizonyításra biztatta az ásotthalmiakat. Már az ismertett számokból is kiderül, hogy a felvilágosító szónak meg volt az eredménye: igyekeztek megmutatni az embernek, hogy a községet nem a babonák, az elmaradottság, hanem a természettudományos felvilágosultságon alapuló áldozatkészség jellemzi. Ásotthalmat ugyanis ma már a járásban csak Sándorfalvához lehet hasonlítani a véradás sikerességében, a lélekszámhoz viszonyítva.

Sok ember fáradtságának gyümölcse ez az emberi-közösségi tett. Sági János, a közégi tanács vb-titkára és felesége éppen olyan szorgalmasan szervezte a véradó napot, mint az Egyetértés Tszcs elnöke, Fodor József, párttitkára, Német István, Szekeres Antalné vöröskeresztes titkár. Az Egyetértés

Tszcs-ből negyvenhárom jelentek meg közösen véradásra; a Petőfi és az Aranykálász Tsz-ből, az erdészeti szakiskolából és az állami gazdaságból ugyancsak csapatosan mentek. A szocialista brigádok különösen élen jártak, és a határőrség katonái szintén csatlakoztak a falu ünnepéhez hasonlóan szép magatartásához. Volt olyan véradó is, aki tíz kilométert fáradt a nagy melegben, hogy részt vehessen a véradáson.

Lehet, hogy sokáig emlegetik még Ásotthalma neve mellett a „boszorkány-históriát”, ami néhány elmaradott ember cselekedete volt, de az áldozatkészségnek, az emberi humanizmusnak ezt a közösségi megnyilvánulását, ünnepélyesen szép kifejezését érdemesebb megőrizni a község és kiterjedt tanyavilága népéről.

A gázolinrobbanás újabb áldozatai

Pénteken délutánra háromra növekedett az algyői tragédia áldozatainak száma. A hat súlyos sérült közül Nagy Ferenc csak hét és fél órával élte túl a szerencsétlenséget, a többiek életéért azóta is megfeszített küzdelem folyt a szegedi bőrklinikán. Csütörtöki tájékoztatójában dr. Simon Miklós, a klinika igazgató-professzora két fiatal állapotát igen súlyosnak minősítette, péntek délután pedig arról tájékoztatta lapunkat, hogy délután két órakor *Tivadár* Endre huszonhárom éves kiskundorozmái és *Szanka* József huszonhárom éves szatymazi lakos is meghalt. Egési sebeiik olyan súlyosak voltak, hogy a keringést a legnagyobb erőfeszítések ellenére sem tudták tovább fenntartani. Igen súlyos az állapota *Kertész* Mária tizenhét éves szatymazi lakosnak, *Szanka* József menyasszonyának. Dr. Simon Miklós tájé-

koztatása szerint a másik két áldozat, *Szabó* László huszonöt éves szegedi és *Baji* Béla húszéves orosházi lakos állapota az égés súlyosságához képest kielégítőnek mondható.

A bőrklinika késő esti jelentése szerint *Kertész* Máriának — aki teste 90 százaléka harmadfokú égést szenvedett — állapota válságos.

A tragikus következményű gázolinrobbanással összefüggésben a Csongrád megyei Rendőr-főkapitányság halált okozó gondatlan veszélyeztetés alapos gyanúja miatt előzetes letartóztatásba helyezte *Papp* István 21 éves, gázkezelőt, Algyó, Vársárhelyi utca 74. szám alatti lakost és *Hunyadvári* István 48 éves olajkezelőt, Szeged, Lumumba utca 12. szám alatti lakost. A letartóztatottakat a vizsgálat szerint felelősség terheli a gázolin szabálytalan elhelyezéseért és az ebből eredő robbanásért, a halálos és súlyos sérülésekért.

Főszerkesztői tájértekezlet Szegeden

Az MSZMP Központi Bizottsága Agitációs és Propaganda Osztálya megyei lapok főszerkesztői részére tegnap Szegeden, a Sajtóházban tájértekezletet tartott. A tájértekezleten részt vett a kecskeméti Petőfi Nepe, a szekszárdi Tolna megyei Népszavak, a pécsi Dunántúli Napló, a székesfehérvári Fehér megyei Hírlap és a Dél-magyarország főszerkesztője, illetve a Csongrád megyei Hírlap főszerkesztő-helyettese.

A tájértekezleten jelen volt *Simon* Béla, a megyei pártbizottság munkatársa. Szép Zsigmond, a tévé rovatvezető-helyettese és a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat igazgatója.

A megjelenteket *Gerencsér* Jenő, az MSZMP KB Agitációs és Propaganda Osztályának munkatársa tájékoztatta az időszerű bel- és külpolitikai kérdésekről, valamint a sajtó egyes szakmai kérdéseiről.

A tájértekezlet résztvevői a délutáni órákban megtekintették a szegedi szabadtéri színpadot.

Szabó Vladimír festményei

Szabó Vladimír nevével és munkásságával én is, mint általában a negyven év körüliek, még hajdanában, valamikor a 30-as évek végén, kisdíáként, Egyed Zoltán képes hetilapjában találkoztam, amelynek, ha jól emlékszem, Film, Színház Irodalom volt a címe, és amelyet hetente én is lázas izgalommal olvastam. S bár ez az első találkozás harminc éve zajlott le, *maig emlékszem* arra a különös, szinte bódító varázsrá, amellyel Szabó Vladimír képei a búvkörükbe vontak. Tegnap délután, a Képcsarnok szegedi boltjában, a művész szegedi kiállításának megnyitóján, ezek után már nem azon csodálkoztam, hogy a művész legújabb képei is ugyanazt a festői világlátást hordozzák magukon, ugyanazt a szuggesztív, eredeti stílust képviselik, mint a harminc év előtti, hiszen Szabó Vladimír művészetével azóta is igen gyakran találkoztam, ha nem mindenek előtt az ra-

gadtott magával, hogy stílusának bódító varázsát *szemernyi sem csökkentette* a negyvenes évek elejétől eltelt több mint negyedszázad. Volt közben ugyanis olyan idő, amikor úgy véltem, a művész hajdani hatása a pusztán kamaszlelék romantikájában leli magyarázatát. Együttlátva a művész 30 festményét kiderült, a varázst kizárólagos oka, hogy az a világlátás, amely ezeken a képeken színekben és formákban fejezi ki magát, csakugyan és maradandóan magávalragadó. Mint a mese, amely tulajdonképpen és valójában nem is a gyerekek műfaja; felnőttek kell lenni ahhoz, hogy igazi szépségeit felfoghassuk.

Nem véletlenül hivatkoztam a mesére. Szabó Vladimír képein mintha valami *különös mesevilág* alakjai és tárgyai ölténének formát. Nem hasonlít ez a világ a népmesékre, se másféle ismert mesére, a festő költőisége jelenik meg bennük, sajátos ötvöződése a naívnak, a romantikusnak és a groteszknak, a szépségnek és a történelmnek és a jelennek, a fiatalágnak és az öregségnek. Témái — tárgyszerűen, problémaként nem sok minden érdekli a művészt — ebből a különös mesevilágból nőnek ki: a történelem eseményei — közülük most a *Dózsa feje Szegeden* című szép vásznát emelnék ki — a népelet — *Szüreti felvonulás*, *Falusi reggel* és a

nagy kép, talán a legszebb a harmincből, a *Molière a tanyán* — az öreg férfiak és a fiatal nők, a festők és a modellek — ezeken a képeken a legerősebb a groteszk elem — aztán az általánosság, s mindez átfestve, átszínezve, átfomálva a művész költői világlátásával. *Szeles* Zoltán művészettörténetés ünnepi megnyitójában egyebek közt hangoztatta, az áhitatos ihlettel festő Szabó Vladimír képein valami *megbékélt derű* vonul végig. Valóban ez a derű, amelyet talán helyesebb lenne bölcsességnek nevezni, egyik legfontosabb alkotó-eleme a művész alkotásainak.

Ott rejtőzik a művész világában tanárainak és mestereinek hatása is. Szabó Vladimír a Képzőművészeti Főiskolán *Rudnay* Gyula, Csók István és *Benkhardt* Ágost növendéke volt. Utána két évig Olaszországban tanult; mindez ott van képein, pontosabban képei hátterében.

A művészt sokan elsősorban grafikaiból ismerik. Tankönyv rajzaiért kitüntették, a Munkácsy-díjat kétszer kapta meg; két egymást követő évben, 1953-ban és 54-ben.

Az idén 64 éves művész önálló kiállítással *évtizedek óta* nem jelentkezett. Szívübről örülünk, hogy ezt a mostantit itt nálunk, Szegeden rendezte meg a Képcsarnok.

Ü. L.

A cápától a cápáig

Az angol sajtó cikkét közöl bizonyos Worms nevű építómunkás különös kalandjairól a dél-afrikai Durban városban. Worms szeretett horgászni és egyszer sikerült neki egy cápát kifognia. A hal gyomrában pénz-tárcát talált pénzzel. A talált pénzt lottójegyet vásárolt és megnyert. Worms szerencsésen 40 000 fontos nyereményt.

Worms költsékni kezdett. Vásárolt egy yachtot is, amelyen víg társaságban hajóközött a tengeren. Háromheti mulatozás után részegen a tengerbe esett, s egy hatalmas cápa felfalta.

Paprikás fogadtatás

Az egyik szegedi iskolából kirándulni ment az osztály a Bakony vidékére. Szállásuk az egyik bájos turistaházban volt, ahol nemcsak a vidék szépsége ragadta meg őket, hanem a turistaház vezetőinek kedvessége és figyelmessége is. Szinte minden kívánságukat teljesítették, hogy a néhány nap alatt jól érezzék magukat.

A hegyvidék erdei s a jól szervezett kirándulások mind-mind sok-sok örömet nyújtottak a tanulóknak. Egy azonban nem tetszett: az étkezés. Szinte ehetetlenül csípős-paprikásan volt elkészítve minden étel, amit fel-

Az első nap még csak csendes türes volt a válasz, de a második nap már nem bírták ki szó nélkül. Ha kellemetlennek tűnt is, de csak szóvá tették a konyhafőnöknek:

— Tessék mondani, nem lehetne kevesebb paprikával főzni az ételt?
— Miért ne? — szolt csodálkozva a konyha dérek vezetője. — Tudunk mi rendszeren is főzni. De mi a maguk kedvébe akartunk járnunk, hogy szegediek...

Hazautazott a szovjet tanácsi delegáció

Pénteken elutazott Budapestől az a szovjet tanácsi delegáció, amely Vaszilij Ivanovics Karpovval, az OSZSZSZK Minisztertanácsának osztályvezetőjével az élen tíznapos látogatást tett Magyarországon. A küldöttséget itt-tartózkodása idején fogadta Fehér Lajos, a Minisztertanács elnökhelyettese, aki részletes tájékoztatást adott a szovjet vendégeknek a magyar tanácsi apparátus munkájáról, azokról az elképzelésekről, amelyekkel tovább kívánják szélesíteni a tanácsi demokratizmust, a tanácsszervek önkormányzatát. A küldöttséget elutazásakor a Ferihegyi repülőtéren dr. Papp Lajos miniszterhelyettes, a Minisztertanács tanácsszervek osztályának vezetője búcsúztatta.

V. I. Karpov az MTI tudósítójának adott interjúban így foglalta össze a küldöttség Magyarországon szerzett tapasztalatait:

— Különböző szinten bőségesen nyílt alkalmunk a tanácsok tevékenységének megismerésére e látogatással, amellyel magas rangú magyar tanácsi delegáció közel-múltban tett szovjetunióbeli útját viszonyoztuk. Mind a fővárosban, mind vidéki útjainkon, Veszprémben, Salgótarjánban, Debrecenben tapasztalhattuk, hogy a helyi tanácsoknak növekszik a szerepe a gazdasági építőmunkában, a kulturális életben is.

Közlekedési balesetek

ÚJSÁGOLVASÁS KÜZBEN

— Apu, elviszel vasárnap az országútra baleseteket nézni?

Behajtott a tilosba motorkefépáron Szegeden, a Londoni körút és a Tolbuhin sugárút kereszteződésében Vidákovics József, Szeged, Kecskeméti utca 4/a szám alatti lakos. Nekiszaladt egy mozgó személygépkocsinak, amelyet kitérített haladási irányából. A gépkocsi elütötte a kerékpáron közlekedő Lilliom Károly Szeged, Hajnal utca 27. szám alatti lakost. A motoros súlyosan, a kerékpáros könnyebben sérült.

Nem adott elsőbbséget Szegeden, a Bécsi körút és a Hunyadi János sugárút kereszteződésében a személygépkocsival közlekedő Papp Béla jugoszláv állampolgár. Kocsijának szaladt motorkefépáron Bodó Tibor Tápió, Tisza-sor 4. szám alatti lakos, aki sérülést szenvedett. A kár jelentős.

Súlyos baleset történt Szegeden, a Tolbuhin sugárút és a Nagykörút kereszteződésében. A közelben aszfaltoztak. A keverőkocsitól a villamos vezetőnek nem volt rálátása az útra. Forró bitumenes talicskával a sfnpárra lépett *Andrév* József, Szeged, Anca-telep, Vasút utca 12. szám alatti lakos, s a villamos elütötte. *Andrév* Józsefet életveszélyes sérülésekkel szállították a mentők kórházba.

Ertesztjük a kedves vendégeinket, hogy a Tisza-parton levő

FÜZFA-CSÁRDA

egységünket 1969. május 15-én

megnyitottuk

Bő ital- és ételválasztékkal várjuk kedves vendégeinket.

Szöregi APFSZ